

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 19.6.2008
KOM(2008) 391 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG
EUROPA-PARLAMENTET**

RAPPORT OM SORTEHAVSSYNERGIENS FØRSTE GENNEMFØRELSESÅR

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

RAPPORT OM SORTEHAVSSYNERGIENS FØRSTE GENNEMFØRELSESÅR

1. INDLEDNING

I maj 2007 vedtog Rådet konklusioner om Kommissionens meddelelse om "Sortehavssynergien – Nyt regionalt samarbejdsinitiativ"¹. Det opfordrede fremtidige formandskaber og Europa-Kommissionen til fortsat at arbejde for et udvidet og kohærent engagement i Sortehavsområdet². I betragtning af Sortehavsområdets strategiske betydning for EU opfordrede Rådet Kommissionen til i første halvår 2008 at foretage en undersøgelse af udviklingen i Sortehavssynergiinitiativet.

Sortehavssynergien har været et tilbagevendende diskussionsemne i de relevante arbejdsgrupper i Rådet både under det portugisiske og slovenske formandskab. Det har givet medlemsstaterne og Kommissionen rig mulighed for at undersøge, hvordan det udvikler sig.

Europa-Parlamentet har vedtaget en betænkning om Sortehavssynergien³. Det understreges heri, at EU bør sætte ind på et begrænset antal prioriterede målsætninger og undgå spredning og overlappning. Europa-Parlamentet mener også, at for at kunne gennemføre en sammenhængende, virkningsfuld og resultatorienteret regionalpolitisk tilgang, må meddelelsen følges op af konsekvente tiltag fra EU's side, som kan fremme en virkelig regional dimension, der passer til området. Det mener, at Bulgarien, Rumænien og Grækenland som EU-medlemsstater i Sortehavsregionen bør føre an med hensyn til at fremme et udvidet samarbejde med og inden for regionen.

Regionsudvalget har udarbejdet en udtalelse om Sortehavssynergien, som blev vedtaget på plenarmødet den 6.-7. februar 2008⁴.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg er på anmodning af Kommissionen i færd med at udarbejde en sonderende udtalelse om meddelelsen fra 2007 om Sortehavssynergien.

Denne rapport om Sortehavssynergiens første gennemførelsesår beskriver, hvilke fremskridt der er sket med realiseringen af de opgaver, som omhandles i meddelelsen af 2007. Der rapporteres desuden om de kontakter og diskussioner, som har fundet sted med partnerne i Sortehavsområdet. Disse har mundet ud i lancering og godkendelse af synergien som et kollektivt forehavende og har affødt en række fremtidsorienterede forslag.

Sortehavssynergiinitiativet supplerer den europæiske naboskabspolitik, udvidelsespolitikken for Tyrkiet og det strategiske partnerskab med Rusland.

---

¹ KOM(2007) 160 endelig af 11.4.2007.

² Sortehavsområdet (se kortet i bilaget) omfatter Grækenland, Bulgarien, Rumænien og Moldova mod vest, Ukraine og Rusland mod nord, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan mod øst og Tyrkiet mod syd. Selvom Armenien, Aserbajdsjan, Moldova og Grækenland ikke er kyststater ved Sortehavet, gør deres historie, beliggenhed og nære forbindelser dem til naturlige regionale medspillere.

³ Regionalpolitisk initiativ for Sortehavsområdet (2007/2101(INI)).

⁴ RELEX-IV-008 COR.

2. FREMSKRIDT MED UDFØRELSEN AF DE KONKRETE OPGAVER

Meddelelsen af 2007 indeholder konkrete mål og opgaver eller tematiske områder. Kommissionen er gået i gang med at udføre flertallet af disse opgaver.

2.1. Miljø

Kommissionen er i færd med at undersøge, på hvilke betingelser Det Europæiske Fællesskab kan tiltræde konventionen om beskyttelse af Sortehavet mod forurening. Den har studeret, hvilke retlige ændringer der er nødvendige for at muliggøre tiltrædelse. Konventionens ministerkonference, som skal finde sted i Kyiv i oktober 2008, forventes at tage spørgsmålet op. Komplet medlemskab af Bukarestkonventionen er særlig relevant i lyset af det nyligt udstedte rammedirektiv om en havstrategi. Sidstnævnte støtter sig i vid udstrækning på regionalt samarbejde, herunder de regionale havkonventioner.

Der er gået arbejde i gang med at udforske muligheden af at anvende DABPAS⁵-taskforcens metoder på andre miljøsektorer, hvoraf affaldssektoren er den mest lovende. Kommissionen har desuden lanceret et projekt til at videreføre og intensivere task forcens arbejde. DABLAS-sekretariatet skal således levere service til hele DABLAS-regionen og direkte investeringsstøtte til vandområdeprojekter.

Kommissionen vil snart lancere et projekt for teknisk bistand vedrørende klimaændring, som omfatter Sortehavsområdet. Det skal fokusere på at forbedre evnen til at gennemføre Kyotoprotokollen og deltage i internationale forhandlinger om en aftale for tiden efter 2012. Der er drøftelser i gang med vore partnere om en indsats på regionsplan til at tackle klimaændring.

2.2. Havpolitik og fiskeri

Kommissionen arbejder inden for rammerne af den nyligt vedtagne integrerede havpolitik for Den Europæiske Union⁶ på at fremme et bedre samarbejde mellem de nationale myndigheder med ansvar for medlemsstaternes offshore-aktiviteter, også i den vestlige del af Sortehavsområdet, gennem et integreret net af havovervågningssystemer. Den vil også i den sammenhæng se nærmere på, om nettet kan udvides til andre kyststater ved Sortehavet, som ikke er medlem af EU.

Sortehavslandene har allerede oprettet eksklusive økonomiske zoner og er i gang med forberedelserne til en regional strategi for integreret kystzoneforvaltning. Kommissionen vil færdiggøre en køreplan til at lette udviklingen af maritim fysisk planlægning senest ved udgangen af 2008. Medlemsstaterne i Sortehavsområdet tilskyndes til at gøre sig egne overvejelser over maritim fysisk planlægning og lære af andre medlemsstaters erfaringer.

Kommissionen er i færd med at oprette et europæisk havovervågnings- og datanetværk for alle havområder, herunder Sortehavet.

Der er indført EU-fiskeriforvaltningsforanstaltninger ved Rådets forordning om fiskerimulighederne og -betingelser i forbindelse med visse fiskebestande i Sortehavet i 2008. Disse foranstaltninger berører kun Bulgarien og Rumænien, medens fiskeristyring og en korrekt økosystembaseret tilgang skal involvere alle lande omkring Sortehavet. Kommissionen er derfor begyndt at se nærmere på muligheder for etablering af et regionalt

---

⁵ Taskforcen for Donau Sortehavet er oprettet af landene i Donau- og Sortehavsområdet til at anspore til et strategisk fokus ved investeringerne i vand.

⁶ KOM(2007) 575 endelig - En integreret EU-havpolitik.

fiskeriforvaltningssamarbejde. Medlemsstaterne og Sortehavskyststaterne vil blive hørt om resultatet af denne analyse.

2.3. Energi

Sortehavsområdet har gjort gode fremskridt med at mobilisere eksisterende instrumenter og ressourcer. Moldova, Tyrkiet og Ukraine har bekræftet, at de agter at indlede formelle forhandlinger om at tiltræde energifællesskabstraktaten, som ligger til grund for anvendelsen af EU-retten i el- og gassektoren. Georgien fik i december 2007 tildelt observatørstatus.

Med hensyn til energiinfrastruktur har Kommissionen bestilt en gennemførlighedsundersøgelse over en gaskorridor gennem Det Kaspiske Hav og Sortehavet, i hvilken alle transportmuligheder undersøges (rørledning og andet).

2.4. Transport

Kommissionen er begyndt med at strømline de forskellige former for transportsamarbejde. Den har indledt sonderende drøftelser med landene i regionen om udvidelse af de transeuropæiske transportnet. Det indebærer mulighed for at forberede TRACECA⁷-strukturene til at tjene som institutioner for den sydøstlige strækning. Kommissionen er sammen med TRACECA-landene i færd med at forberede et transportministermøde ved udgangen af 2008, hvor de relevante beslutninger eventuelt vil kunne træffes.

Kommissionen har med en række indbyrdes forbundne projekter øget sit fokus på sikkerhed og sikring til søs. Den er desuden begyndt at implementere begrebet motorveje til søs i Sortehavet i nær tilslutning til TRACECA-programmet.

Der er sat arbejde i gang med en udvidelse af det fælles luftfartsområde til Sortehavslandene, som involverer forbedring af sikkerhedstilsynet og styrkelse af de civile luftfartsmyndigheder.

2.5. Styring og styrkelse af bevægeligheds- og sikkerhedsspørgsmål

I konklusionerne vedrørende den samlede migrationsstrategi, som Det Europæiske Råd vedtog i juni 2007, støttes en række prioriterede aktioner som f.eks. oprettelse af en samarbejdsplatform for migration i Sortehavsområdet. I april 2008 besluttede EU at oprette en sådan platform med deltagelse af medlemsstaterne, EU-agenturerne, lande, der støder op til Sortehavet, og regionale organisationer. Formålet med platformen er at skabe en fokuseret og udvidet dialog om migrationsspørgsmål og et bedre praktisk samarbejde mellem medlemsstaterne og landene i regionen samt mellem disse lande indbyrdes.

Der er planer fremme om at finansiere den videre udvikling af koordinationscentret i Burgas⁸. Hvert Sortehavsland forventes at oprette nationale centre til at indberette relevant information til koordinationscentret og udveksle sådan information gennem centret. Kommissionen samfinansierer to projekter vedrørende menneskehandel gennem henholdsvis arbejdsmarkedsbaserede foranstaltninger og politiindgriben.

2.6. Forsker- og uddannelsesnetværk

Kommissionen har støttet samarbejde mellem institutioner og strukturreformer inden for de videregående uddannelser via Tempusprogrammet. Det regionale samarbejde i Sortehavsområdet inden for de videregående uddannelser vil kunne få fordel af programmets nye fase, hvor multilande projekter prioriteres. Erasmus Mundusprogrammet støtter fortsat samarbejde inden for de videregående uddannelser og mobilitet blandt akademikere.

---

⁷ Programmet vedrørende transportkorridoren Europa-Kaukasus-Centralasien (TRACECA) byder på støtte til vej-, jernbane-, fly- og søtransportforbindelser.

⁸ Black Sea Border Coordination and Information Centre med hjemsted i Burgas, Bulgarien.

Projektet Black Sea Interconnection (som blev godkendt til finansiering i 2007) indebærer, at der opbygges et forsknings- og uddannelsesnetværk, som knyttes til GÉANT2, det paneuropæiske forskningsnetværk med stor båndbredde. Dette flagskibsprojekt er det største af sin art i regionen.

Kommissionen støtter også regionalt videnskabeligt samarbejde, bl.a. gennem INCONnet EECA-projektet, som blev påbegyndt i januar 2008.

2.7. Beskæftigelse og arbejdsmarked

Aktiviteterne på regionalt plan er gået i gang for nyligt. De vedrører enten specifikke Sortehavsanliggender (som f.eks. et seminar om social dialog, som skal afholdes i 2008) eller i en bredere sammenhæng tematiske emner (f.eks. seminaret om ligestilling i november 2007).

2.8. Handel

EU har fortsat med at anspore til liberalisering af handelen i Sortehavsområdet ved navnlig at støtte partnerlandenes bestræbelser for at tiltræde WTO.

2.9. Demokrati, respekt for menneskerettighederne og god regeringsførelse

Det første af en række seminarer med berøring til civilsamfundet om menneskerettighedsspørgsmål fandt sted i maj 2008 i Moldova. Ved arrangementet blev der præsenteret standarder for ytringsfrihed i et civilsamfundsperspektiv. Blandt deltagerne talte man statsembedsmænd og repræsentanter for civilsamfundet i Sortehavslandene. Der blev vedtaget henstillinger til regeringerne vedrørende ytringsfrihed.

2.10. De "fastfrosne" konflikter

Kommissionen har løbende talt til fordel for, at EU skulle spille en aktiv rolle ved løsningen af de problemer, som ligger til grund for disse konflikter, bl.a. inden for regionale rammer. Der er lagt særlig vægt på at fremme tillidsskabende foranstaltninger også i en bredere regional kontekst, herunder samarbejdsprogrammer, der specifikt er beregnet på at bringe stridende parter sammen.

3. GRÆNSEOVERSKRIDENDE SAMARBEJDE, SAMARBEJDE MED CIVILSAMFUNDET

Programmet for grænseoverskridende samarbejde under det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument fremmer samarbejdet mellem lokale myndigheder i grænseregioner om løsning af fælles problemer. Det letter også de mellemløselige kontakter.

Programmet er i sin indledende fase. Parterne (som repræsenterer de regionale og nationale myndigheder i 10 stater⁹) har opstillet et fælles operationelt program. Til programmet er der afsat 17,5 mio. EUR¹⁰. De første forslagsindkaldelser forventes offentliggjort inden udgangen af 2008.

Det grænseoverskridende program for Rumænien, Moldova og Ukraine dækker den nordvestlige kyststrækning af Sortehavet, og der er afsat et beløb på 126 mio. EUR hertil. Det forventes at gå i gang i efteråret 2008.

---

⁹ Armenien, Aserbajdsjan, Bulgarien, Georgien, Grækenland, Moldova, Rumænien, Rusland, Tyrkiet og Ukraine.

¹⁰ Tyrkiets deltagelse i programmet finansieres med midler fra førtiltrædelsesinstrumentet.

The Black Sea Forum¹¹ har sat skærpet fokus på civilsamfundet. Det er allerede gået i gang med sine aktiviteter på civilsamfundsområdet.

Sortehavssynergien har tiltrukket sig stor interesse fra ngo'ers side. En alliance af 29 miljøngo'er mødtes i Odessa den 7. februar 2008 og vedtog et positionspapir med titlen "Greening the Black Sea Synergy".

4. STØTTE

I 2007 blev der disponeret over 837 mio. EUR i EU-støtte under ENPI og førtiltrædelsesstøtteinstrumentet til fordel for 7 ikke-EU-lande i Sortehavsområdet. (Se nærmere herom i bilaget).

Med oprettelsen af naboskabsinvesteringsfaciliteten (NIF) skabes der desuden en mulighed for at sammenlægge gavebistandsressourcer fra Fællesskabet og medlemsstaterne. Disse ressourcer kan også give en løftestangsvirkning og tiltrække yderligere lån fra europæiske offentlige finansieringsinstitutioner til investeringer i nabolande, herunder Sortehavsområdet. NIF vil gøre det lettere at mobilisere ekstra finansieringsmidler til prioriterede projekter og kan således understøtte samarbejdsaktiviteterne i Sortehavsområdet.

5. ANDET SAMARBEJDE MED PARTNERLANDE, REGIONALE OG INTERNATIONALE ORGANISATIONER

Alle Sortehavslandene har været involveret i drøftelser som led i Sortehavssynergien. Formandskabet og Kommissionen har haft en række konsultationer med dem i forskelligt format.

Der er i den seneste tid sket en hurtig udvikling i forbindelserne mellem Den Europæiske Union og Organisationen for Økonomisk Samarbejde i Sortehavsområdet (BSEC)¹². I juni 2007 fik Kommissionen observatørstatus i BSEC. Repræsentanter for EU-formandskabet, det næste formandskab og Kommissionen mødtes med BSEC-udenrigsministrene til arbejds morgenkaffe i Kyiv i februar 2008. Den udvidede BSEC-trojka havde tre møder med de relevante arbejdsgrupper i Rådet. Repræsentanter for Kommissionen har været til stede på alle BSEC-møder på højt niveau og har bidraget til aktiviteterne i BSEC-arbejdsgrupperne.

6. UDENRIGSMINISTERMØDET I KYIV DEN 14. FEBRUAR 2008

Der er på EU's initiativ blevet afholdt et udenrigsministermøde med deltagelse af alle regionale partnere, EU-medlemsstaterne og EU-institutionerne.

På mødet blev Sortehavssynergien lanceret som en fælles bestræbelse. Deltagerne vedtog en fælleserklæring¹³. Parterne hilste initiativet velkommen og fastslår, at et større engagement fra Den Europæiske Unions side vil kunne øge potentialet for samarbejde i Sortehavsområdet. Sortehavssynergien vil kunne trække på den europæiske naboskabspolitik og andre EU-politikker, som gælder i forbindelserne med landene i regionen. EU-støtten til det regionale samarbejde sigter mod at skabe håndgribelige resultater på en række prioriterede områder,

---

¹¹ Et rumænsk initiativ.

¹² BSEC blev etableret i 1992. Oprindeligt var der mest fokuseret på økonomisk samarbejde, men dens mandat er gradvis blevet udvidet. Medlemmerne er alle Sortehavslande, som er nævnt i fodnote 2, plus Albanien og Serbien.

¹³ Rusland deltog ikke i drøftelserne om fælleserklæringen, da det foretrak en EU-BSEC-erklæring. Rusland understregede dog, at det støtter en udvidet rolle for EU som omhandlet i fælleserklæringen. Det modsatte sig derfor ikke dokumentets vedtagelse.

navnlig inden for energi, transport, kommunikation, handel, miljø, havpolitik, fiskeri, migration, retshåndhævelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Det hedder desuden i erklæringen, at EU's øgede engagement vil kunne medføre fordele inden for handel, videnskab, forskning, kultur og uddannelse tillige med beskæftigelse og sociale anliggender.

7. VEJEN FREM

Erfaringerne fra det første år har vist, at principperne i meddelelsen fra 2007 stadig er gyldige. Initiativets hovedformål er fortsat at stimulere indsatsen på regionalt plan og fremme stabilitet og velfærd i Sortehavsområdet. Det er en fleksibel, inklusiv og gennemsigtig strategi, som bygger på EU's og alle Sortehavsstaternes fælles interesser.

Kommissionen konstaterer med tilfredshed, at deltagerne i Sortehavssynergien agter fortsat at følge den nuværende pragmatiske og projektorienterede tilgang. Der bør således arbejdes videre med at løse opgaverne i meddelelsen af 2007 og Kyivfælleserklæringen. Samvirket med BSEC og andre regionale organisationer, som kan tilføre en medværdi, skal fortsætte.

På udenrigsministermøde i Kyiv og i tiden derefter fremkom EU-medlemsstaterne og partnerne i Sortehavssynergien med forslag om, hvordan samarbejdsprocessen som led i initiativet kunne rodfæstes som et langsigtet forehavende. Disse forslag kan give en ny impuls til det regionale samarbejde med vore partnere mod øst. Kommissionen agter at udforske og aktivt udvikle dem med henblik på en mere effektiv og ambitiøs indsats:

- Der bør med henblik på at anspore til et bredere samarbejde fastlægges *langsigtede, målelige mål* på områder som transport, miljø, energi og sikkerhed til søs. Det kræver støtte til alle deltagerlandene i initiativet. I hvert tilfælde skal der udpeges et *lederland og/eller en lederorganisation* til at varetage koordinationen af aktiviteter på nationalt eller regionalt plan til at realisere målsætningerne.
- Til at lette projektgennemførelsen kunne der etableres *sektorpartnerskaber* som ramme for samfinansiering (også gennem NIF) og som grundlag for inddragelse af internationale finansieringsinstitutioner. Som led i disse partnerskaber vil alle eller nogle af deltagerne i initiativet kunne samarbejde om en række projekter. De gode erfaringer med den nordlige dimension¹⁴ er et nyttigt eksempel på, hvordan det kan fungere.
- Konkrete behov skal være bestemmende for, hvor ofte der skal afholdes *minister møder*. I nogle tilfælde kan de finde sted inden for eksisterende sektorrammer (f.eks. TRACECA eller Bakuinitiativet) eller følge Kyivmodellen (side om side med BSEC-møder med fuld deltagelse af EU eller med en åben trojka). Udenrigsministrene kunne mødes efter behov for at markere vigtige milepæle i processen.

Der er flere andre forslag, som også fortjener at blive studeret nærmere:

- Belarus' inddragelse i nogle af sektoraktiviteterne i forbindelse med synergien
- oprettelse af et civilsamfundsforum for Sortehavsområdet
- styrkelse af akademiker- og studenternetværk
- oprettelse af et institut for europæiske studier i Sortehavsområdet.

Kommissionen er rede til at arbejde sammen med medlemsstaterne og alle interessenter om disse og andre nye idéer, som kan styrke et regionalt samarbejde i Sortehavsområdet, som:

---

¹⁴ I partnerskaberne under den nordlige dimension udvælges der projekter efter aftalte mål finansieret med forudbestemte midler.

- supplerer det bilaterale skræddersyede samarbejde med vore partnere inden for rammerne af ENP og andre politikker for regionen
- er inklusive og involverer alle medlemsstaterne og Sortehavslandene
- giver en merværdi.

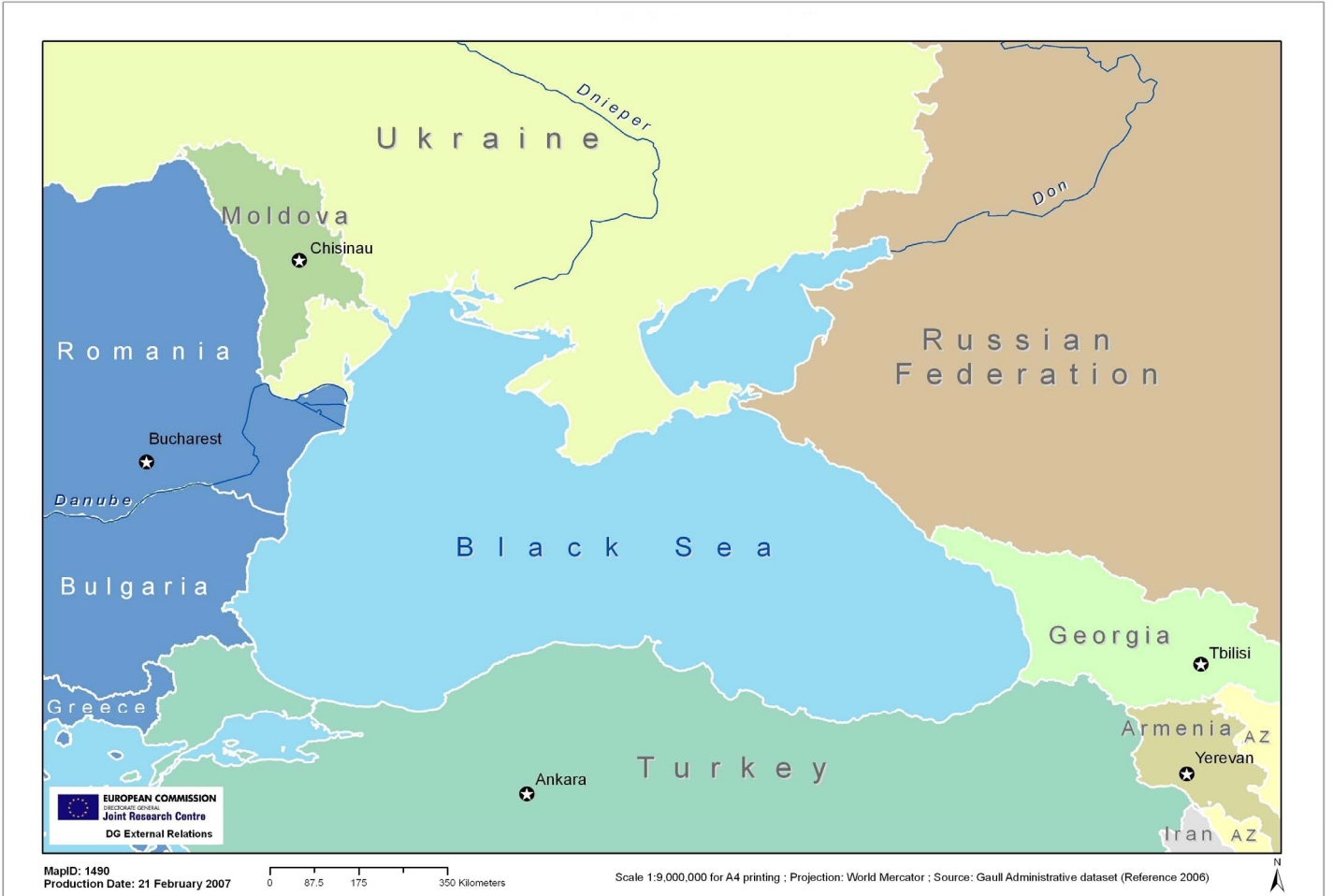
8. KONKLUSION

De indledende resultater af Sortehavssynergien viser den praktiske nytte og potentialet af EU's nye regionalpolitiske tilgang. Indkøringsfasen er afsluttet, og gennemførelsesfasen er gået i gang. Deltagerne ser gerne, at der skabes en langsigtet samarbejdsproces og er enige om, hvad den skal indeholde, og hvordan den skal forløbe.

Erfaringerne fra det første år viser også, at udviklingen af et EU-støttet regionalt samarbejde i Sortehavsområdet er en proces, som forløber i et kompliceret klima. Videre fremskridt forudsætter et konsekvent og aktivt engagement fra et stigende antal aktørers side, både medlemsstaterne og Sortehavslandene. Som i det første år er Kommissionen rede til at bidrage til dette vigtige arbejde.

BILAG I

Kort over Sortehavslandene

BILAG II

EF-bistand til de af Sortehavssynergien omfattede lande (forpligtelser i mio. EUR)

	2000-2006 under Taxis og instrumenterne for Tyrkiet	2007 under ENPI/IPA	2007 under EU's instrument for humanitær bistand
Bilateralt samarbejde			
Armenien	44,8	24	
Aserbajdsjan	72,6	22	1,35
Georgien	65	28,8	2
Moldova	86,5	45,7	3
Rusland	559	13	19,45
Tyrkiet	1040	497,2	
Ukraine	501,5	144	
Bilateralt i alt	2369,4	774,7	
Regionalt samarbejde	962,2	62	
I alt	3331,6	836,7	25,8